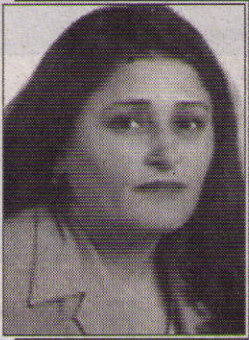

Türkiye'de ve Dünya'da Politikada kadın

TÜRKİYE'de kadınların % 15'i, erkeklerin %18'i üniversiteye giderken, çalışma yaşamına katılan kadınların oranı %28'le dörtte biri aşmış durumdadır. Akademik alanda faaliyet gösteren kadınların oranı %36 ile AB'nin (%9) çok üzerindedir. Türkiye 163 ülke içinde %4.4'lük kadın milletvekili oranıyla 150'nci sıradadır. Siyasi partilerde kadınların temsil oranı ise %4 ile %24 arasında değişmektedir. Türkiye Cumhuriyeti 1935 yılında 17 kadın milletvekilini (%4.8) ilk kez Meclis'e göndermiştir. Ancak 70 yılın üzerinde bir süre

geçmesine rağmen ne yazık ki, bu sayı ne yeniden yakalanabilmiş nede aşılamamıştır. Yine sivil toplum örgütlerinde kadının yönetici konumuna gelmesi hala zor görünmektedir. Örneğin, Türkiye barolarına kayıtlı avukatların yaklaşık üçte biri kadın iken (%32), kadın başkanla temsil oranı sadece %4'dür. İstanbul Barosu'nun 128 yıldan beri tek bir kadın başkanı olmamıştır. Kadınların parlamentolarda en çok temsil edildiği ülkelerin

Dr. Susam Dünder-Işık

Avrupa Birliği ve Tarım Uzmanı

başında Ruanda %48.8, İsveç %45.3, Danimarka % 36.9, Hollanda %36.7, İspanya % 36, Kosta Rika %35.1, Mozambik %34.8, Arjantin %34.1, Güney Afrika %32.8, Irak %31.6, Namibya %26.9, Doğu Timor %26.1 ve Uganda %24.7 gelmektedir.

Kadın ve Eşitlik!

Eşitlik, elbet önce yasalar önünde tüm vatandaşların eşit muamele görmesi anlamına gelmektedir. Ancak, insanlar arasında ayırım yapmadan fırsat eşitliğinin sağlanması tanımı, günümüzde artık yeterli bulunmadığı gibi "negatif" bir tanım olarak kabul edilmektedir.

Eşitliğin pozitif anlamdaki tanımı, herkesin eşit yaşam olanaklarına ulaşması için "ayırım yapılması" üzerine kurulmaktadır. Toplumsal olanaklardan yararlanmada insanlar arasındaki eşitsizliği gidermenin yolu farklı insanlara farklı fırsatlar sunarak eşitliğin sağlanması olmalıdır.

Kısaca "Kadınların erkeklerden farklı koşullarda yaşaması ve toplumsal fırsatlardan doğal olarak eşit yararlanamamaları, kadınların sadece eşit haklara sahip olmalarıyla bitmemekte, kadınların karar mekanizmasına katılabilmelerini sağlamak için farklılaşmış fırsatlardan ve haklardan yararlanmaları" gerekmektedir. Bunun da yaşamın her alanında ancak kadın kotasıyla mümkün olacaktır. Dünyada kota uygulaması yapmadan kadınların siyasal katılımını arttıran tek bir ülke yoktur. En etkili kota yöntemi "fermuar" sistemidir. Örneğin İsveç'te aday listesi, sırayla bir kadın bir erkek bir kadın bir erkek şeklinde yapılırken Almanya'da bunun tersi yapılmaktadır. Kadınların olmadığı bir parlamento kadın sorunlarının

temelindeki problemleri çözemeyecektir. Kota siyasi temel bir hak ve ihlali insan hakları açısından kadınları "eksik" bırakmaktadır. Kadınların yaşadığı eşitsizlik veya statü olarak ikincilleştirilmişlik, tarihi kökenleri uzun bir geçmişe dayanan, sistematik, kurumsallaşmış, hatta kemikleşmiş bir görüntüyü sergilemektedir. Eşitlik kavramı, kadınlara erkeklerin dünyasıyla bütünleşmekten başka bir şans bırakmamaktadır. Fırsat önceliği politikaları, esas olarak "kadını" göz önüne almalıdır. Kadınların "kadın" olmaktan kaynaklanan; erkeklerden farklı beklentileri, istekleri ve sorunları olan bir toplumsal grup olduğu yavaş yavaş kabul görmeye başlamıştır. Avrupa'da, kadınların karar mekanizmalarında sayılarının yükselmesinde kota desteğinin önemi büyüktür. Kotanın kaldırılmasıyla kadınların idari ve yönetim kadrolarında sayılarının hızla düştüğünde bir gerçektir.

AB üyesi ülkelerde Kotanın siyasete etkisi Avusturya ve Almanya'da parti içerisinde % 50 ile %33 arasında değişen kota uygulaması yapılmaktadır. Diğer ülkelerde ise bu oran en az %25'tir. Kadının siyasette güçlü temsili Avrupa Birliği geneline bakıldığında, partiler tarafından uygulanan kota sisteminden kaynaklanmaktadır. Bütün bu destekleyici yöntemler sayesinde hükümetlerde, ulusal parlamentolarda ve yerel yönetimlerde kadın temsilci sayısı artmıştır. AB ortalamasında kadın parlamenterlerin temsil oranı % 25 iken, Avrupa Parlamentosu'nda %30'dur. Erkekler Siyasette nasıl bir kadın istiyor Demokrasinin işlerliliği ve eşitlik için kadın nüfusunun uygun olarak yaşamın her alanında olduğu gibi parlamentoda da temsil edilmesi gerekmektedir.

Dünyanın neresinde olursanız olun, pek çok büyük şirketin siyasi partilere kadar hüküm süren erkek egemen zihniyeti; güçsüz, itaatkar ve yönlendirilebilir kadınları her zaman öne çıkarmaktadır. Güçlü ve boyun eğmeyen kadınlar ancak bu şekilde görünmez, anlamsız ve geride bırakılmaktadırlar.

Büyük sayılardaki kadınları yönetebilmek için küçük sayıda ve denetlenebilir kadınları iktidara ortak etmek, her zaman erkek egemen toplumun işine gelmiştir. Kadın temsilcilerin sayısı ne kadar çok olurlarsa olsun, eğer politik ve örgütlü duruşları yoksa, rahatlıkla kadının toplumsal ilerlemesine ket vurabilecek politikalara destek verebilmektedirler. Bu da kadın sorunlarının çözümsüzlüğünü daha da derinleştirmektedir.

Cok uzun yıllardır siyasette süren erkek hegemonyası, kadınların varlıklarını gösterebilmeleri için erkeklerden en az 4 kat daha fazla efor sarf etmesini gerektirmektedir.

Politika zor bir görevdir. Hem anne, hem eş ve hem de politikacı olan bir kadının günlerce yavrusunu ve eşini görememesi, vıdan azabı duyarak bazen başka insanlar gibi gecesinin gündüzünün belli olmasını istemesi artık onunun için ulaşılmaz imkansız bir lüks gibidir.

Sonuç olarak, kadının ihmal edildiği bir toplum, varlığını sağlıklı bir şekilde sürdürmesi mümkün değildir. kadınların tüm karar alma süreçlerine tam ve eşit katılımı bir adalet ve demokrasi talebidir.

Kadınlar Gününüz kutlu olsun
Sevgiyle ve dostlukla kalın...

susamd@hotmail.com - www.susam.biz